

засобів як зовнішнього, так і внутрішнього контролю, створення ефективних механізмів моніторингу діяльності працівників та усунення факторів, що стимулюють виникнення у особи схильності до вчинення правопорушень на службі.

### **Список використаних джерел:**

1. Про запобігання корупції : Закон України № 1700-VII від 14.10. 2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> (дата звернення: 04.06.2022).
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон Української Радянської Соціалістичної Республіки № 8073-X від 07.12.1984 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення: 02.06.2022).

**Ключові слова:** персонал Державної кримінально-виконавчої служби України, девіантна поведінка, адиктивна поведінка, делінквентна (протиправна) поведінка.

**Key words:** staff of the State Criminal Enforcement Service of Ukraine, deviant behavior, addictive behavior, delinquent (illegal) behavior.

### **МИХАЛЬЧУК АННА МИКОЛАЇВНА**

*Національний університет «Одеська юридична академія»,  
фахівець науково-дослідної частини*

## **ЕВАКУАЦІЯ ЗАСУДЖЕНИХ З УСТАНОВ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ ЯК ДОТРИМАННЯ ЇХ ПРАВА НА ОСОБИСТУ БЕЗПЕКУ**

Право на особисту безпеку виступає одним із основоположних прав засудженого, яке набрало ще більшої актуальності після повномасштабного вторгнення РФ на територію України, коли засуджений, що перебуває в установі виконання покарання, фактично опиняється в зоні активних боїв. Обмеження права на свободу пересування відкидає можливість ужити всіх потрібних заходів для самостійного переміщення в безпечне місце, а проблема законодавчого закріплення поняття, процедури та умов евакуації призводить до масових порушень прав засуджених.

Право засуджених на особисту безпеку передбачене в ст.10 Кримінально-виконавчим кодексом України (далі – КВК України), де в ч. 3 також вказано «адміністрація установи виконання покарань вживає заходів до переведення засудженого в безпечне місце, а також інших заходів до усунення небезпеки, вирішує питання про місце подальшого відбування ним покарання». У ст. 105 КВК України зазначені приклади небезпек: стихійні лиха, аварії важливих для життєзабезпечення систем, виникнення реальної загрози збройного нападу на колонію і тд. – що перед-

бачає запровадження режиму особливих умов в установах виконання покарань [1]. Евакуація для засуджених прямо не передбачена в КВК України, але вона вказана в постанові Кабінету Міністрів України від 07.11.2018 р. № 934 «Про затвердження Порядку проведення обов'язкової евакуації окремих категорій населення в разі введення правового режиму воєнного стану» [2].

Варто зауважити, що евакуація проводиться з метою безпеки всіх, хто перебуває в установі виконання покарань, у тому числі і персоналу. Та саме дотримання умов проведення цієї евакуації для кожного окремого засудженого і є дотриманням права на особисту безпеку. У Порядку, зазначеному вище, майже не розкрита процедура реалізації цього права, тому в умовах виникнення небезпеки не тільки для засуджених, а і всього персоналу, цим можуть повністю знехтувати. Не складено Порядку евакуації засуджених при інших серйозних загрозах, наприклад, стихійного лиха, катастроф у районах розміщення установ виконання покарань, у яких би чітко було прописано умови переміщення та правила поведінки із засудженими.

Невеликий перелік умов, у яких має здійснюватися перевезення, закріплено в міжнародних документах, а саме:

- транспортні засоби мають бути достатньо провітрювані та освітлювані [3];
- не має бути створено непотрібних незручностей та умов, що ображають гідність [3];
- осіб потрібно приховувати від сторонніх поглядів і вживати всіх заходів для захисту від образ, проявів цікавості та будь-якого розголосу [4];
- транспортування здійснюється в однакових для усіх умовах [4].

У Європейських пенітенціарних правилах також зазначено, що нестача ресурсів не є виправданням для утримання в умовах, що порушують права людини. Проте, у небезпечних ситуаціях, коли потрібно балансувати між інтересами – зберегти життя окремого засудженого чи більшості, персоналу установи виконання покарань, забезпечити дотримання основоположних прав чи можливо ними знехтувати – усе це має бути деталізовано в національному законодавстві.

Законодавець вводить поняття «права засуджених на особисту безпеку», але не зазначає чіткої процедури дотримання цього права в разі виникнення серйозної загрози життю та / або здоров'ю засудженого, що може призвести до тяжких наслідків. Закріплення в нормативно-правових актах поняття та процедури евакуації засуджених з установ виконання покарань, удосконалення законодавства в питаннях перевезення змогло би значно допомогти вирішити проблеми з дотримання їх права на особисту безпеку.

### ***Список використаних джерел:***

1. Кримінально-виконавчий кодекс України : Закон України від 11.07.2003 р. № 1129-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15#n2> (дата звернення: 04.06.2022).

2. Про затвердження Порядку проведення обов'язкової евакуації окремих категорій населення в разі введення правового режиму воєнного стану : постанова Кабінету Міністрів України від 07.11.2018 р. № 934. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/934-2018-%D0%BF#Text> (дата звернення: 01.06.2022).
3. Європейські пенітенціарні правила : Рекомендація Комітету Міністрів держав-учасниць Ради Європи від 11.06.2006 р. № R (2006)2. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994\\_032#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_032#Text) (дата звернення: 02.06.2022).
4. Мінімальні стандартні правила поводження з в'язнями від 30.08.1955 р. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995\\_212#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_212#Text) (дата звернення: 03.06.2022).

**Ключові слова:** право на особисту безпеку, засуджений, евакуація, установа виконання покарання, переміщення, Кримінально-виконавчий кодекс України.

**Key words:** the right to personal security, convict, evacuation, penitentiary institution, transfer, the Criminal Executive Code of Ukraine.